

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ
ЗА МЕТРОЛОГИЧЕН И ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР

**ИНСТРУКЦИЯ ЗА ПОЛЗВАТЕЛИТЕ НА АСАНСЬОРИ, СЪГЛАСНО
НАРЕДБАТА ЗА БЕЗОПАСНАТА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И ТЕХНИЧЕСКИЯ НАДЗОР НА
АСАНСЬОРИ**

Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН) информира собствениците/ползвателите на асансьори на територията на Република България, че имат задължение да осигурят безопасната експлоатация на асансьорите и да не ги допускат в експлоатация когато престанат да съответстват на нормативните изисквания. ДАМТН Ви информира, че етажната собственост е длъжна да поддържа асансьорите в изправно техническо състояние, съвместно с лицето, извършващо дейностите по поддържане, ремонтване и преустройство на асансьора, с което сте сключили писмен договор.

ОБЩИ ИНСТРУКЦИИ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПОЛЗВАТЕЛИТЕ

1. **Ползвателите на асансьори са длъжни** да осигурят тяхната експлоатация в съответствие с изискванията на наредбата и на инструкцията за експлоатация на производителя;
2. **Ползвателите на асансьори са длъжни** да допускат експлоатацията им само когато съответствието им със съществените изисквания е удостоверено с декларация за съответствие и маркировка за съответствие;
3. **Ползвателите на асансьори са длъжни** да сключват писмени договори за поддържането, преустройването и ремонтването им само с вписани в регистъра по чл. 36, ал. 1 от Закона за техническите изисквания към продуктите (ЗТИП) лица, извършващи поддържане, ремонтване и преустройство на асансьори, и по всяко време могат да променят тези лица. *Изборът може да бъде направен от сайта на ДАМТН www.damtn.government.bg, в раздел „Регистри“;*
4. **Ползвателите са длъжни** да не допускат експлоатация на асансьорите, ако не са сключили договор за поддържането им с такова лице;
5. **Ползвателите са длъжни** незабавно да спрат ползването на асансьорите, които се поддържат, ремонтват или са преустроени от лица, които не са вписани в регистъра по чл. 36, ал. 1 от ЗТИП като извършващи поддържане, ремонтване и преустройство на асансьори;
6. Лицата, които поддържат асансьори, задължително уведомяват писмено **ползвателите им**, които с тяхно съдействие спират асансьорите до отстраняването на следните неизправности:
 - 6.1 движение на кабината при отворена шахтна врата;
 - 6.2 движение на кабината при отворена кабинна врата при наличие на пътници или товар в нея;

6.3 отворена (незаклучена) шахтна врата и кабина, намираща се извън зоната на спирката;

6.4 счупено или липсващо стъкло на шахтната врата;

6.5 повреди на ограждането на кабината или шахтата;

6.6 силен шум, вибрации или неравномерно движение на кабината;

6.7 неправилно функциониране или неизправност на крайните прекъсвачи, ограничителя на скоростта, захващания механизъм, бутона "стоп", устройствата за заключване на шахтните врати или на контактите за безопасност;

6.8 шум в редуктора, сигнализиращ за неизправност на червячната двойка;

6.9 износени над допустимата норма възета или канали на триещата шайба;

6.10 счупени плъзгачи или скъсани бандажи на ролкови водачи;

6.11 липса на осветление в кабината или осветеност на пода на кабината и кабинната бутониера, по-малка от 50 lx;

6.12 наличие на вода в шахтната яма и/или в машинното помещение;

6.13 отклонение от точността на спиране на кабината съгласно инструкцията на производителя или ако няма такава - до ± 50 мм от нивото на етажната площадка;

6.14 неработещо устройство за контрол на товара или сигнализация за претоварване;

6.15 теч на масло от цилиндъра или маркучите - за хидравлични асансьори;

6.16 напукана външна изолация на гъвкавите кабели към кабината на асансьора;

6.17 нефункциониращо устройство за двустранна разговорна връзка между кабината на асансьора и лицето, което извършва аварийно обслужване на асансьора съгласно чл. 9, ал. 1, т. 5 от НБЕТНА.

При наличие на някоя от описаните по-горе неизправности, лицето, което поддържа асансьора **със съдействието на ползвателя** трябва да прекрати незабавно достъпа до асансьора, да сигнализира и обезопаси опасните зони и да уведоми незабавно органа за технически надзор на асансьора.

7. Ползвателите са длъжни при липса или нарушена цялост на поставените в кабината табели с указания за ползване на асансьора и за поведението на ползващите го при аварии и злополуки, да уведомят незабавно лицата, които поддържат асансьорите;

8. Ползвателят на асансьора и лицето, което поддържа асансьора, **са длъжни** да заключват машинното помещение;

10. Ползвателите на асансьори са длъжни:

10.1 да уведомяват лицето, което поддържа асансьора:

а) за извършено преустройство, освен ако преустройството е извършено от това лице;

б) преди пускане на асансьора в експлоатация след извършен ремонт или преустройство;

10.2 да осигурят ключовете за достъп до машинното и до ролковото помещение да са постоянно на разположение в сградата и да се ползват само от лицето, което поддържа, ремонтира или преустройва асансьора, и от органите за технически надзор;

10.3 да гарантират на лицето, което осигурява 24-часовото непрекъснато аварийно обслужване на асансьора, достъп, свързан със спасяването на хора.

11. **При промяна на ползвателя на асансьора, новият ползвател е длъжен** в 10-дневен срок от настъпване на промяната да уведоми за нея органа за технически надзор, който е регистрирал съоръжението;

12. **Ползвателят** по всяко време може да промени лицензираното лице, което осъществява технически надзор на асансьора.

12.1 В случай на промяна, **ползвателят е длъжен** да регистрира асансьора пред новоизбрано лицензирано лице, като му предостави досието на асансьора.

12.2 **В случай на промяна на ползвателя, новият такъв** отправя до лицензираното лице, което първоначално е регистрирало асансьора, писмено искане за предоставяне на досието, което съхранява. Лицето е длъжно да предостави досието в 7-дневен срок от получаване на искането.

13. **Ползвателите на асансьори са длъжни** да подават писмено искане за извършване на техническите прегледи на асансьорите по чл. 24, ал. 1, т. 1 - 6 и 8 от НБЕТНА до органа за технически надзор, който регистрирал асансьора;

14. Техническите прегледи по чл. 24, ал. 1, т. 1 - 6 и 8 от НБЕТНА се извършват **в присъствието на ползвателя им** и на лицето, което поддържа асансьора или което го е монтирало или е извършило неговия ремонт или преустройство.

15. При промяна на лицето, което поддържа асансьора, **ползвателят е длъжен** в 7-дневен срок да представи ревизионната книга на органа за технически надзор за отразяване на промяната;

16. **Ползвателите са длъжни** да предоставят ревизионните книги на асансьорите при поискване от органите за технически надзор;

17. Органите за технически надзор **и ползвателите на асансьори** съставят досие на всеки асансьор и го съхраняват до бракуването на асансьора. Когато асансьора се бракува, демонтира или се прекрати експлоатацията му, **неговият ползвател е длъжен** да уведоми за това регионалния отдел на ГД ИДТН в 10-дневен срок;

18. За всяка авария и злополука, възникнала при експлоатацията на асансьор, **неговият ползвател** незабавно уведомява регионалния отдел на ГД ИДТН, като до пристигането на негови служители взема мерки за оказване помощ на пострадалите и предотвратяване развитието на аварията;

19. **Ползвателят е длъжен** да запази непроменена обстановката, създадена при аварията или злополуката, до идването на служителите на ГД ИДТН, ако това не създава допълнителна опасност за развитие на аварията или за възникване на нови злополуки;

20. За асансьорите, монтирани в сгради в режим на етажна собственост, **задълженията на ползвателя** по наредбата се изпълняват от управителя или председателя на управителния съвет на етажната собственост.

РЕГИСТРИРАНЕ НА АСАНСЬОРИ

Задължение на ползвателя на асансьора е да инициира производство по регистрация със заявление, в което посочва данни, идентифициращи ползвателя, адреса, където е монтиран асансьора, производителя и лицето, което е монтирало асансьора. Асансьорите монтирани в

жилищни сгради се регистрират от орган за технически надзор, който можете да изберете от сайта на ДАМТН (www.damtn.government.bg, в раздел „Регистри“). Редът за регистриране на асансьорите е определен в чл. 20 от НБЕТНА, след **писмено заявление към избраното от ползвателите лице**, притежаващо лицензия за осъществяване на технически надзор на асансьори, издадена от Председателя на ДАМТН. Към заявлението се прилагат ревизионна книга, технически данни и характеристики на асансьора (технически паспорт), съставните му части и предпазните му устройства и декларация за съответствие със съществените изисквания, определени с Наредбата за съществените изисквания и оценяване на съответствието на асансьорите и на предпазните устройства за асансьори (НСИОСАПУА). Регистрирането на асансьорите се извършва в 20-дневен срок след издаването на декларацията за съответствие.

Ползвателят е длъжен да не допуска експлоатацията на асансьора, ако не го е регистрирал пред орган за технически надзор и не е сключил договор за поддържането му с лице, вписано в Регистъра по чл. 36, ал. 1 от ЗТИП за извършване на дейностите по поддържане, ремонтване и преустройство на асансьори. В случай, че асансьорите не са били пуснати в експлоатация повече от 6 месеца след издаване на сертификат за краен контрол, сертификат за съответствие и/или декларация за съответствие, органите за технически надзор извършват първоначален технически преглед, съгласно чл. 24, ал. 1, т. 1 от НБЕТНА.

Ползвателите на асансьори са длъжни да имат ревизионна книга, в която органите за технически надзор записват резултатите от извършените прегледи, а служителите на ГД ИДТН – и предписания по чл. 49, ал. 1, т. 1 от ЗТИП. Ревизионната книга трябва да се съхранява при ползвателите на асансьора, тъй като, съгласно чл. 29, ал. 1 от НБЕТНА, при регистрирането на асансьора, органът за технически надзор, който го е извършил, заверява с печат ревизионната книга, записва в нея наименованието на лицето, което ще поддържа асансьора, и я предава за съхраняване на ползвателя на асансьора.

Органите за технически надзор са длъжни да водят регистър на регистрираните от тях съоръжения. Изискванията за реда за водене на регистър на СПО от органите за технически надзор са регламентирани в чл. 39, ал. 2 от ЗТИП и Раздел III на НУРИЛОТНСПОРВРС. След регистрирането на асансьора, **всеки ползвател** може да извърши справка в регистъра на СПО, воден от съответния орган за технически надзор или в Информационната система на ДАМТН на <https://reg.damtn.government.bg/login.zul> или на сайта на ДАМТН www.damtn.government.bg (най-долу в дясно на началната страница).

ПОДОБРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА НА СЪЩЕСТВУВАЩИ АСАНСЬОРИ

1. **Ползвателите на асансьори**, на които няма монтирано устройство за контрол на товара и площта на пода на кабината е над определената по т. 8.2 от БДС EN 81-1:1998+A3 (за електрически асансьори) или т. 8.2 от БДС EN 81-2:1998+A3 (за хидравлични асансьори), **трябва да осигурят** асансьорите да имат устройство за контрол на товара или:

1.1 врата, която да ограничи площта на пода на кабината, която се използва от пътниците, до площта, определена в т. 8.2 от БДС EN 81-1:1998+A3, съответно т. 8.2 от БДС EN 81-2:1998+A3, и

1.2 електрическо предпазно устройство, което да предотврати движението на кабината на асансьора, ако вратата не е затворена, и

1.3 устройство, което да позволява движението на кабината, когато вратата е отворена, и което се задейства със специално приспособление от инструктирани съгласно чл. 9, ал. 1, т. 1 от НБЕТНА лица.

2. Ползвателите на асансьори:

2.1 които нямат аварийно осветление в кабината, **трябва да осигурят** асансьорите да имат **аварийно осветление**, захранвано от устройство с автоматично управление, което при прекъсване на електрическото захранване да е в състояние да захранва лампа с мощност, не по-малка от 1 W, в продължение на 1 час;

2.2 които нямат осветление в шахтата на асансьора, **трябва да осигурят** асансьорите да имат **осветление в шахтата** съгласно т. 5.5.10 от БДС EN 81-80:2003;

2.3 които нямат монтирано върху покрива на кабината устройство за аварийно спиране на асансьора, **трябва да осигурят** асансьорите да имат **върху покрива на кабината устройство за аварийно спиране** съгласно т. 5.14.2, буква "б" от БДС EN 81-80:2003;

2.4 на които в шахтната яма и в ролковото помещение не са монтирани устройства за аварийно спиране на асансьора, **трябва да осигурят в шахтната яма и в ролковото помещение на асансьора да има устройства за аварийно спиране** съгласно т. 5.5.9 от БДС EN 81-80:2003.

3. **Ползвателите на асансьори**, които нямат аварийно алармено устройство, **трябва да осигурят асансьорът да има аварийно алармено устройство** съгласно т. 5.14.3 от БДС EN 81-80: 2003, което да позволява двустранна разговорна връзка между кабината на асансьора и лицето, което извършва аварийно обслужване на асансьора съгласно чл. 9, ал. 1, т. 5 от НБЕТНА;

1. **Ползвателите на асансьори**, които нямат предпазен щит под кабината на асансьора, **трябва да осигурят под кабината да има предпазен щит** съгласно т. 5.8.2 от БДС EN 81-80:2003.

При неизпълнение на някоя от описаните по-горе мерки, ползвателят и лицето, което поддържа асансьора, са длъжни да спрат неговата експлоатация и да уведомят съответния регионален отдел на ГД ИДТН.

Когато служителите на ГД ИДТН установят експлоатация на асансьори, за които не е изпълнена някоя от описаните по-горе мерки, разпореждат спирането на експлоатацията на асансьорите.

Относно въпросите, касаещи безопасната експлоатация и техническия надзор на асансьорите можете да се запознаете от НБЕТНА, която е публикувана на сайта на ДАМТН www.damtn.government.bg, в раздел „Нормативна уредба“.